

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

Отже, семіотичний підхід до архітектури та мистецтва проектування дозволяє сформулювати розуміння взаємозалежності світоглядних домінант культури та її архітектурних стилів. Адже, як казав Г. Спенсер «Архітектура, скульптура, живопис, музика та поезія справедливо можуть бути названі кольором цивілізованого життя» [2, с. 85]. Тобто виявляється, що архітектуру неможливо відокремити від її способу навіть засобами всемогутньої філософії, культури, історії та економіки. Адже архітектура постає системою, що поєднує усі чинники, та прямо впливає на смисловий світогляд людства. Стиль зароджує культуру, а культура водночас породжує стиль. Різні стильові зв'язки формують наше сприйняття, нашу буденність та розуміння архітектури в контексті інших культур. Архітектура дозволяє матеріально виразити абстрактні цінності, може побачити як у «склі та бетоні» реалізуються структури соціальних відношень. Сьогодні виступає національною зброєю у подоланні наслідків русифікації та тоталітаризму, постулюючи вимогу декомунізації архітектури. Адже архітектура – це не лише застигли будівлі, а образ душі суспільства, що здатна виявляти й продукувати цінності та формувати ідентичності.

Література

1. Архітектура як мистецтво творення споруд. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10739/>
2. Архітектура: застигла музика в камені. URL: <https://concert.ua/ru/event/anna-misyun-odessa#:~:text=>
3. Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, 2018.
4. Давидич Т.Ф. Стиль як мова архітектури. Харків: Гуманітарний центр, 2010.
5. Коннов О. Ф. Історична динаміка художнього стилю. Київ. 2015. 187 с. URL: <http://www.npu-etestet.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/konov-mono.pdf>
6. Лінда С.М. Семантика форми в архітектурі. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/bitstream/handle/987654321/1625/11.pdf?sequence=1>

І. Гринюк, А. Довгань, докт. філос. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ТЕРМІН - ЯК ЗВ'ЯЗНА ЧАСТИНА СУДЖЕННЯ

I. Hryniuk, A. Dovgan, Dr., Prof.

THE TERM IS A COHERENT PART OF THE JUDGMENT

Хто інтенсивно займається логікою, намагаються переконати більшість, що докази складаються із суджень, а судження - з термінів. Звідси випливає, що термін, не що інше, як зв'язна частина (*pars rvinqua*) судження. Визначаючи, що таке термін, Арістотель пише в першій книзі "Першої аналітики": "Терміном я називаю те, на що розкладається судження, то, що приписується і те, чому приписується, незалежно від того, приєднується або віднімається те, що виражається за допомогою дієслів бути і не бути.

Але хоча будь-який термін є або може бути частиною судження, не всі терміни мають ту саму природу, і тому для того, щоб мати досконале знання термінів, необхідно попередньо вияснити деякі відмінності між ними. Варто знати, що Боецій у першій книзі "Про тлумачення стверджує, що мова може бути троякого роду: написана, вимовлена й уявна, тобто що має буття тільки в розумі. Подібно цьому і терміни бувають троякого роду, написані, вимовлені і уявні. Написаний термін є частина судження, написаного на чому-небудь, його можна бачити тілесним очима. Вимовлений термін є частина вимовленого вустами судження і по своїй природі такий, що його можна почути тілесними вухами. Уявний термін є інтенція або враження (*passio*) душі, природним способом означаюче щось або причетне до означення; по своїй природі воно таке, що складає частину уявного судження і заміщає те, що воно означає. Ось чому ці уявні терміни і складені з них судження

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

суть слова, що міститься в розумі (veuba), про які блаженний Августин у п'ятнадцятій книзі «Про Трійцю сказав, що вони не належать жодній мові, вони лише перебувають у розумі і не можуть бути виражені зовні, хоча слова (voices) представляючи собою начебто підлеглі цим поняттям знаки, зовні вимовляються.

Значення слова «Термін» з різної точки зору:

Варто знати, що ім'я «термін» розуміють потрійно. По-перше, терміном називають все те, що може бути зв'язкою (copula) або крайнім членом категоричного судження, а саме суб'єктом або предикатом, або визначенням крайнього члена або дієслова. У цьому змісті терміном може бути навіть судження, як і частина його. Адже правильно сказати: «"Людина - жива істота" є правильне судження», у якому все судження «людина - жива істота» є суб'єкт, а «правильне судження» - предикат.

В іншому змісті це ім'я термін можна розуміти як те, що протилежне пропозиції. У цьому випадку все нескладове називають терміном, і про термін у такому змісті було проговорено вже в попередній главі.

По-третє, під терміном і буквальною значенням слова розуміють те, що, узяті для позначення, може бути суб'єктом або предикатом судження. І в цьому змісті ні дієслово, ні союз, ні прислівник, ні привід, ні займенник не є термін. Адже багато імен, а саме синкатегорема, не терміни, тому що вони, хоча і можуть бути крайніми членами судження, якщо їх брати матеріально або безпосередньо (materialiter vel sirap -liciter), однак якщо їх брати як позначення (significative), то не можуть бути такими. Тому речення: «"Читає" - це дієслово - цілком підходить і правильно, якщо дієслово "читає" беруть матеріально; якщо ж його взяти як позначення, то речення це буде незрозумілим. Точно так само і щодо інших речень: «"Усі" - це ім'я», «"Ніколи" - це прислівник», «"Якщо"- союз», «"Від"- це привід». Саме так Філософ розуміє «термін», коли визначає його в першій книзі «Першої Аналітики». Однак терміном у цьому розумінні може бути не тільки нескладуване, але і складене з двох нескладових [частин], тобто із прикметника й іменника, з дієприкметника і прислівника або з відмінком якого він вимагає, подібно тому як воно може бути суб'єктом або предикатом судження. Справді, у судженні «біла людина є людина» ні «людина», ні «білий» [окремо] але суб'єкт, а суб'єкт - вираження в цілому: «Біла людина». Точно так само [у судженні] «Той хто швидко біжить є людина», ні «хто біжить», ні «швидко» не суб'єкт, а суб'єкт - вираження в цілому: «Той хто швидко біжить».

Варто знати, що терміном може бути не тільки слово в називному відмінку, але й у непрямому відмінку, тому що воно може бути і суб'єктом, і предикатом судження. Однак слово в непрямому відмінку не може бути суб'єктом стосовно будь-якого дієслова. Тому що неправильно сказати: Людині бачить осел", але буде правильно сказати: юдиш належить осел". Яким чином і стосовно яких дієслів можна ставити суб'єкт у непрямому відмінку, а стосовно яких, не можна, - це питання граматики, якій слід розглядати з єднання слів.

П. Джага, Ю. Гумен канд. істор. наук, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ СОЦІАЛЬНОЇ НАУКИ І СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ

P. Dzhaha, Yu. Humen, PhD, Assoc. Prof.

MODERN PHILOSOPHY OF SOCIAL SCIENCES AND SOCIAL PHILOSOPHY

Сьогодні широко використовуються такі словосполучення, як філософія, антропологія чи соціологія науки, для позначення цілого комплексу досліджень. Ці дослідження являють собою сучасну інтерпретацію того філософського осмислення феномену науки, який виникає, зокрема, у зв'язку з кризою у другій половині XIX ст. і на початку XX ст.. Але ще до цього шлях, який пройшло філософське осмислення сучасної науки, був і не простим, і